

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Nauda/naudas Prasījumi](#) > [Maksātnespēja Un Bankrots](#) > [Scotland](#)

Maksātnespēja un bankrots

Skotija

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

2016. gada Bankrota likuma (Skotija) ("2016. gada likums") 1. pantā ir teikts, ka "parādnieka mantu var sekvestrēt". Tas nozīmē, ka maksātnespējas procedūru var sākt pret dažādiem subjektiem, kas 2016. gada likumā definētas kā "parādnieki". Šie subjekti ir dzīvs parādnieks, miris parādnieks vai viņa testamenta izpildītājs, vai persona, kam ir tiesības tikt ieceltai par miruša parādnieka testamentā izpildītāju, trasts, partnerība (tostarp likvidēta partnerība), komandītsabiedrība (tostarp likvidēta komandītsabiedrība) 1907. gada Komandītsabiedrību likuma nozīmē, juridiska persona vai struktūra, kas nav juridiska persona.

Maksātnespējas procedūru var sākt arī pret uzņēmumiem (kas ir vai nav juridiskas personas) saskaņā ar 1986. gada Maksātnespējas likumu ("1986. gada likums").

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

Fiziskās personas maksātnespējas procedūru var ierosināt vai nu ar parādnieka pieteikumu (tai skaitā tad, ja tas iesniegts minimālu līdzekļu procesa (*minimal asset process*) ietvaros), vai arī ar kreditora lūgumu šerifa tiesā. Parādnieks var arī noslēgt trasta līgumu, kas ir brīvprātīga maksātnespējas procedūra starp attiecīgo personu un tās kreditoriem.

Maksātnespējas procedūru var sākt pret dzīvu parādnieku, pamatojoties uz viņa pieteikumu, ja:

- viņa parādu kopsumma (ieskaitot procentus) pieteikuma iesniegšanas dienā ir vismaz 3000 GBP,
- piecu gadu laikā, kas beidzas iepriekšējā dienā pirms parādnieka pieteikuma iesniegšanas, parādnieks nav ticis atzīts par maksātnespējīgu,
- parādnieks ir saņēmis parādu konsultanta konsultāciju,
- parādnieks ir sniedzis garantiju paziņojumu (kas ietver arī garantiju, ka pēc parādnieka atzīšanas par maksātnespējīgu viņš pilnvarniekam samaksās summu, kas noteikta ar kopējo finansiālā novērtējuma rīku),
- parādnieks ir "acīmredzami maksātnespējīgs" (*apparently insolvent*), vai arī noteiktajā periodā viņam ir piešķirts apliecinājums, ka viņa manta uzskatāma par maksātnespējīga parādnieka mantu, vai arī viņš ir piešķīris trasta līgumu, kas nav aizsargāts trasta līgums tāpēc, ka kreditori pret to iebilst vai tam nepiekrīt,

un pieteikuma izskatīšanā parādnieku neuzskata par "acīmredzami maksātnespējīgu" tikai tāpēc vien, ka viņš ir piešķīris trasta līgumu vai sniedzis kādu paziņojumu saviem kreditoriem.

Maksātnespējas procedūru pret dzīvu parādnieku, pamatojoties uz viņa pieteikumu, var sākt arī "minimālu līdzekļu procesa" ietvaros, ja ir izpildīti noteikti kritēriji. Kritēriji ir šādi:

- ar kopējo finansiālā novērtējuma rīku ir noteikts, ka parādniekam nav jāsniedz ieguldījums savas maksātnespējas procedūrā, vai arī viņš ir vismaz sešus mēnešus līdz pieteikuma iesniegšanas dienai (ieskaitot) ir saņēmis noteiktu maksājumu,
- parādnieka parādu (tai skaitā procentu) kopējā summa pieteikuma iesniegšanas dienā ir vismaz

1500 GBP, bet ne vairāk kā 17 000 GBP,

- parādnieka aktīvu kopējā vērtība pieteikuma iesniegšanas dienā nepārsniedz 2000 GBP,
- parādnieka katra atsevišķā aktīva vērtība nepārsniedz 1000 GBP,
- parādniekam nepieder zeme,
- parādniekam ir izsniegts apliecinājums, ka viņa manta uzskatāma par maksātnespējīga parādnieka mantu,
- 10 gadu laikā līdz iepriekšējai dienai pirms parādnieka pieteikuma iesniegšanas dienas parādnieks nav bijis atzīts par maksātnespējīgu, pamatojoties uz parādnieka iesniegtu pieteikumu minimālu līdzekļu procesa ietvaros, un
- 5 gadu laikā līdz iepriekšējai dienai pirms parādnieka pieteikuma iesniegšanas dienas parādnieks nav bijis atzīts par maksātnespējīgu, pamatojoties uz parādnieka iesniegtu pieteikumu, kas nav saistīts ar minimālu līdzekļu procesu, vai uz lūgumu atzīt viņa maksātnespēju.

Maksātnespējas procedūru pret dzīvu parādnieku var sākt arī pēc tiesīga kreditora (*qualified creditor*) (vai tiesīgu kreditoru) lūguma, ja parādnieks ir "acīmredzami maksātnespējīgs" un tiesīgais kreditors parādniekam ir izsniedzis bukletu "Padomu un informācijas kopums parādu jomā" ("*DAIP*") ne vairāk kā 12 nedēļas pirms lūguma iesniegšanas. *DAIP* ir 2002. gada Parāda kārtošanas un īpašuma atsavināšanas likuma (Skotija) ("2002. gada likums") 10. panta 5. punktā minētais *DAIP*.

Iepriekš tekstā minētais tiesīgais kreditors ir kreditors, kas lūguma iesniegšanas dienā (vai attiecīgā gadījumā parādnieka pieteikuma iesniegšanas dienā) ir parādnieka kreditors attiecībā uz nodrošinātiem vai nenodrošinātiem likvīdiem vai nelikvīdiem parādiem vai parādu par kopējo summu vismaz 3000 GBP, izņemot eventuālos vai nākotnes parādus vai summas, kas maksājamas saskaņā ar konfiskācijas rīkojumu. Tiesīgie kreditori ir kreditori, kas minētajā datumā ir parādnieka kreditori attiecībā uz iepriekš minētajiem parādiem, kuru kopējā summa ir vismaz 3000 GBP.

Tā kā "acīmredzama maksātnespēja" ir viens no kritērijiem, kas parādniekam jāizpilda, lai viņš varētu iesniegt pieteikumu pats par savu maksātnespēju, vai ko piemēro, ja kreditors iesniedz lūgumu atzīt parādnieka maksātnespēju, ir svarīgi saprast, ko šis termins nozīmē. Acīmredzamu maksātnespēju Skotijā konstatē tad, kad:

- parādnieka mantu atzīst par maksātnespējīga parādnieka mantu vai viņš ir atzīts par bankrotējušu Anglijā, Velsā vai Ziemeļīrijā; vai
- persona, kuras īpašumam pašreizējā brīdī nav piemērots aresta rīkojums (*restraint order*), kuras īpašums nav aizturēts saskaņā ar attiecīgām aizturēšanas pilnvarām vai pamatojoties uz tām un kuras īpašumam nav piemērots konfiskācijas vai apķīlāšanas rīkojums, ir rakstveidā paziņojusi saviem kreditoriem, ka ir pārtraukusi maksāt savus parādus parastajā uzņēmējdarbības gaitā; vai
- uz viņu attiecas galvenā maksātnespējas procedūra dalībvalstī, kas nav Apvienotā Karaliste;
- parādnieks piešķir trasta lūgumu;
- pēc tam kad parādniekam ir tikusi izsniegta pienācīgi sagatavota parāda samaksas prasība (*charge for payment*), prasības izpildes termiņā maksājums netiek saņemts (izņemot gadījumu, kad notikuma brīdī parādnieks spēj un vēlas samaksāt parādus to maksāšanas termiņā vai kad parādnieks tajā brīdī būtu bijis spējīgs samaksāt parādus to maksāšanas termiņā, ja vien uz parādnieka īpašumu neattiektos aresta rīkojums, konfiskācijas rīkojums vai apķīlāšanas rīkojums);
- ir izdots tiesas lēmums par parādnieka mantas daļas piespriešanu (*decree of adjudication*) parāda samaksai vai nodrošinājumam (izņemot gadījumu, kad notikuma brīdī parādnieks spēj un vēlas samaksāt parādus to maksāšanas termiņā vai kad parādnieks tajā brīdī būtu bijis spējīgs samaksāt parādus to maksāšanas termiņā, ja vien uz parādnieka īpašumu neattiektos aresta rīkojums, konfiskācijas rīkojums vai apķīlāšanas rīkojums);
- parādnieks maksā tiesas lēmumā vai parāda dokumentā (kas definēts 2002. gada likuma 10. pantā) noteiktu parādu saskaņā ar parāda samaksas programmu atbilstoši minētā likuma 1. daļai un šī programma tiek atcelta (izņemot gadījumu, kad notikuma brīdī parādnieks spēj un vēlas samaksāt parādus to maksāšanas termiņā vai kad parādnieks tajā brīdī būtu bijis spējīgs samaksāt parādus to maksāšanas termiņā, ja vien uz parādnieka īpašumu neattiektos aresta rīkojums, konfiskācijas rīkojums vai apķīlāšanas rīkojums);
- parādnieka kreditors attiecībā uz likvīdu parādu, kura summa (vai likvīdiem parādiem, kuru kopējā summa) ir vismaz 1500 GBP, ir izsniedzis parādniekam noteiktas formas pieprasījumu, kuru tam personīgi piegādājis tiesas darbinieks un kurā parādniekam prasa vai nu samaksāt parādu (vai parādus), vai sagādāt nodrošinājumu tā (vai to) samaksai, un trīs nedēļu laikā pēc pieprasījuma izsniegšanas dienas

parādnieks nav ne izpildījis pieprasījumu, ne ar ierakstītu sūtījumu darījis kreditoram zināmu, ka viņš noliedz parāda esību vai to, ka summa, ko kreditors pieprasījis kā parādu, ir nekavējoties samaksājama.

Maksātnespējas procedūru pret dzīvu parādnieku var sākt arī pagaidu administrators vai dalībvalsts likvidators, kas iecelts galvenajā maksātnespējas procedūrā.

Pilnvarnieks, kas rīkojas saskaņā ar trasta līgumu, var sākt maksātnespējas procedūru pret dzīvu parādnieku tikai tad, ja parādnieks nav izpildījis pienākumu, kas tam noteikts trasta līgumā un ko tas saprātīgi būtu varējis izpildīt, vai saprātīgu norādījumu vai prasību, ko tam izvirzījis pilnvarnieks trasta līguma vajadzībām, vai tad, ja pilnvarnieks savā lūgumā apgalvo, ka kreditoru interesēs būtu pasludināt maksātnespēju.

Maksātnespējas procedūru var sākt arī pret mirušu parādnieku, pamatojoties uz lūgumu, ko iesniedzis tiesīgs mirušā parādnieka kreditors (vai tiesīgi viņa kreditori), pagaidu administrators, galvenajā maksātnespējas procedūrā iecelts dalībvalsts likvidators vai pilnvarnieks, kas rīkojas uz trasta līguma pamata. Maksātnespējas procedūru pret mirušu parādnieku var sākt arī, pamatojoties uz parādnieka pieteikumu, ko iesniedzis testamenta izpildītājs vai persona, kam ir tiesības tikt ieceltai par testamenta izpildītāju attiecībā uz konkrēto mantu.

Lai parādnieks varētu noslēgt trasta līgumu, atmaksas periodam jābūt vismaz 48 mēnešus ilgam, ja vien netiek panākta vienošanās par citu kārtību. Trasta līgumi arī paredz, ka personai ir jāmaksā noteikta summa mēnesī visu līguma spēkā esības laiku. Tomēr brīvprātīgs trasta līgums nav saistošs nevienam kreditoram, kas nepiekrīt tā noteikumiem, un, lai tas kļūtu aizsargāts, parādu summai jābūt vismaz 5000 GBP.

Uzņēmumu maksātnespēju Skotijā var atrisināt likvidācijas (brīvprātīgas vai uz tiesas rīkojuma pamatotas), reorganizācijas (uzņēmuma brīvprātīgas parādu noregulēšanas (*company voluntary arrangement* — CVA) vai administrēšanas) vai īpašumtiesību nodošanas ceļā. Administrēšanu var izmantot arī kā likvidācijas procedūru, tā nav tikai reorganizācijas process.

Kreditori (privāti vai valsts) var iesniegt pieteikumu tiesā, lūdzot likvidēt uzņēmumu (obligāta likvidācija) vai iecelt tam administratoru, bet arī uzņēmums pats var pieņemt lēmumu likvidēties (maksātnespējīga vai maksātnespējīga uzņēmuma brīvprātīga likvidācija; maksātnespēju nosaka pēc spējas samaksāt visus parādus 12 mēnešu laikā). Uzņēmums var arī iesniegt lūgumu tiesai par tā likvidāciju. Arī valsts sekretārs var iesniegt tiesā pieteikumu par uzņēmuma likvidāciju, ja likvidācija ir sabiedrības interesēs. Šādiem uzņēmumiem nav jābūt maksātnespējīgiem.

Obligātas likvidācijas pamats var būt uzņēmuma nespēja samaksāt savus parādus (maksātnespēja), un šī nespēja jāpierāda ar neapmierinātu likumisku maksājuma pieprasījumu (*statutory demand for payment*) vai neizpildītu spriedumu. Tiesa var arī prasīt uzņēmumu likvidēt tāpēc, ka šāda likvidācija ir pamatota un taisnīga (*just and equitable*). Jebkurā brīdī pēc obligātas likvidācijas lūguma (kas saņemts no jebkuras puses) iesniegšanas tiesā tiesa var iecelt pagaidu likvidatoru. Viņš parasti tiek iecelts tādēļ, lai aizsargātu uzņēmuma aktīvus līdz likvidācijas tiesas sēdei. Pagaidu likvidatora pilnvaras ir izklāstītas tiesas rīkojumā, ar kuru viņš tiek iecelts.

Lai uzņēmumam ieceltu administratoru, tam jābūt maksātnespējīgam vai jāpastāv iespējai, ka uzņēmums par tādu kļūs. Judikatūrā ir atzīts, ka "iespēja" šajā kontekstā jāsaprot kā iespēja, ka tas, visticamāk, notiks. Uzņēmums vai tā vadītāji, tāpat arī mainīga nodrošinājuma turētājs var iecelt administratoru (šāda iecelšana notiek ārpus tiesas).

Uzņēmums var piedāvāt CVA. Lai to piedāvātu, uzņēmumam nav jābūt maksātnespējīgam. CVA var piedāvāt arī pilnvarotā persona likvidācijas vai administrēšanas procedūrā (ja kāda no šīm procedūrām jau ir sākusies).

Tiklīdz procedūra ir sākusies (vai nu līdz ar uzņēmuma lēmumu likvidēties, vai arī ar tiesas rīkojumu par administrēšanu vai likvidāciju, vai ar paziņojumu par administratora iecelšanu iesniegšanu tiesā (gadījumos, kad administrators nav iecelts ar tiesas rīkojumu)), pilnvarotā persona var rīkoties.

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc

maksātnespējas procedūras sākšanas?

Viss parādnieka īpašums ar dažiem izņēmumiem, sākot ar maksātnespējas procedūras sākuma datumu, pāriet pie pilnvarnieka kā daļa no maksātnespējīgā parādnieka mantas. Manta pāriet pie pilnvarnieka, un parādniekam tiek atņemtas īpašumtiesības uz šo mantu. Pilnvarnieks iegūst tiesības arī uz mantu, kas pāriet pie parādnieka pēc sekvestrēšanas dienas, bet pirms parādnieka atbrīvošanas no atlikušajām saistībām un parādiem. Parādnieka mantas kopums neietver īrnieka tiesības, kas tam ir saskaņā ar nodrošinātu īri 1988. gada Mājokļu likuma (Skotija) II daļas nozīmē vai saskaņā ar aizsargātu īri 1984. gada Īres likuma (Skotija) nozīmē, attiecībā uz kuru saskaņā ar kādu no minētā likuma VIII daļas noteikumiem nav likumīgi pieprasīt iemaksu kā priekšnoteikumu īres tiesību piešķiršanai, vai saskaņā ar nodrošinātu Skotijas īri 2001. gada Mājokļu likuma (Skotija) nozīmē.

Īpašums, kas nepāriet pie pilnvarnieka, ietver īpašumu, kas tiek turēts ārpus dzīvojamās mājas un kā atsavināšana saskaņā ar 2002. gada likuma 11. panta 1. punktu būtu neatbilstīga, un īpašumu, kas tiek turēts dzīvojamajā mājā un nav nebūtiski aktīvi 2002. gada likuma 3. daļas nozīmē. Nav ietverts arī īpašums, ko parādnieks pārvalda uzticības pārvaldības režīmā kādas citas personas uzdevumā. Papildus tam, ja parādniekam, uz ko attiecas minimālo līdzekļu process, ir pamatota vajadzība izmantot transportlīdzekli, parādniekam piederošs transportlīdzeklis, kura vērtība nepārsniedz 3000 GBP, arī netiek uzskatīts par aktīvu.

Parādnieka mantas pāriešana pie pilnvarnieka neskar izīrētāja tiesības uz īrnieka mantu kā īres maksas nodrošinājumu.

Jāpatur prātā, ka noteikumi par īpašuma pāriešanu neskar nodrošināta kreditora tiesības, kam ir dodama priekšroka pār pilnvarnieka tiesībām.

Saskaņā ar trasta līgumu parādnieka aktīvus nodod administrēšanai kreditoru labā un parādu samaksas nolūkā, tomēr parādnieks var nodot tikai tādus aktīvus, kurus var brīvprātīgi nodot. Ja trasta līgums kļūst aizsargāts, piemēro 2016. gada likuma noteikumus par vienošanos attiecībā uz parādnieka nekustamo īpašumu (*heritable property*).

Uzņēmuma maksātnespējas gadījumā maksātnespējas procedūra attiecas uz visu uzņēmumam piederošo īpašumu, lai arī kurā vietā pasaulē tas atrastos. Termins "īpašums" (*property*) tiesību aktos ir definēts plaši.

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

Pilnvarniekam fiziskas personas maksātnespējas vai trasta līguma gadījumā (vai pilnvarotajai personai) ir jābūt kvalificētam maksātnespējas procesa administratoram. Maksātnespējas procesa administratora jēdziens 1986. gada likumā attiecībā uz Skotiju ir definēts tāpat kā attiecībā uz Angliju un Velsu. Ja kāda persona, izņemot Bankrota administrāciju (*Accountant in Bankruptcy*), Skotijā pilda pilnvarnieka funkcijas, nebūdam kvalificēts maksātnespējas procesa administrators, šī persona izdara pārkāpumu.

Maksātnespējas procesa administratoram jābūt fiziskai personai. Maksātnespējas procesa administratoru licences var izdot tikai profesionāla struktūra, kam valsts sekretārs ir atļāvis to darīt. Lai saņemtu licenci, kandidātam ir jānokārto eksāmeni un noteiktu skaitu stundu jāpraktizējas maksātnespējas jomā.

Katrā fiziskas personas maksātnespējas gadījumā ir iesaistīts pilnvarnieks, kura galvenās funkcijas ir šādas:

- atgūt, pārvaldīt un realizēt parādnieka mantu neatkarīgi no tā, vai manta atrodas Skotijā vai citviet,
- sadalīt mantu starp parādnieka kreditoriem atbilstoši to attiecīgajām tiesībām uz mantu,
- noskaidrot parādnieka maksātnespējas iemeslus un ar to saistītos apstākļus,
- noskaidrot parādnieka saistību un aktīvu stāvokli,
- pilnvarojuma laikā dokumentēt informāciju maksātnespējas procedūras grāmatā (*sederunt book*), lai sniegtu precīzu pārskatu par sekvestrēšanas procesu,
- regulāri dokumentēt savas darbības ar parādnieka īpašumu un šādus pārskatus jebkurā saprātīgā laikā darīt pieejamus apskatei komisijas locekļiem (ja tādi ir), kreditoriem un parādniekam, un
- neatkarīgi no tā, vai pilnvarnieks vēl ir vai vairs nav iesaistīts maksātnespējas procedūrā, sniegt Bankrota administrācijai informāciju, kas tai nepieciešama, lai varētu veikt savas funkcijas saskaņā ar 2016. gada

likumu.

Pilnvarnieks, pildot savas funkcijas, ņem vērā arī ieteikumus, ko tam snieguši komisijas locekļi (ja tādi ir).

Ja pilnvarniekam ir pamatots iemesls aizdomām, ka parādnieks ir izdarījis pārkāpumu maksātspējas jomā attiecībā uz saviem aktīviem, savu rīcību ar aktīviem vai savu rīcību saistībā ar savu uzņēmējdarbību vai finanšu lietām vai ka kāda cita persona ir izdarījusi pārkāpumu maksātspējas jomā savos darījumos ar parādnieku, pagaidu pilnvarnieku vai pilnvarnieku attiecībā uz parādnieka aktīviem, uzņēmējdarbību vai finanšu lietām, pilnvarnieks par šo jautājumu ziņo Bankrota administrācijai. Papildus tam, ja pilnvarniekam ir pamatots iemesls uzskatīt, ka parādnieka rīcība ir bijusi tāda, ka attiecībā uz to šerifs varētu apmierināt pieteikumu par rīkojumu, ar ko nosaka ar bankrotu saistītus ierobežojumus (*bankruptcy restrictions order*), pilnvarnieks par šo jautājumu ziņo Bankrota administrācijai. Uz šiem ziņojumiem attiecināta absolūta imunitāte (*absolute privilege*).

Ja Bankrota administrācija ir pilnvarniece, tā var lūgt šerifam norādes konkrētā jautājumā, kas radies maksātspējas procedūrā.

Ja parādnieks, kreditors vai jebkura cita ieinteresēta persona nav apmierināta ar kādu pilnvarnieka rīcību, bezdarbību vai lēmumu, tā var iesniegt pieteikumu šerifa tiesā, un šerifs pēc šāda pieteikuma iesniegšanas var apstiprināt, atcelt vai grozīt pilnvarnieka rīcību vai lēmumu vai dot pilnvarniekam norādījumus, vai izdot tādu rīkojumu, ko tas uzskata par piemērotu.

Atalgojumu, ko saņem maksātspējas procesa administrators, kurš pilda pilnvarotās personas funkcijas uzņēmuma maksātspējas procedūrā, nosaka kreditori. Maksātspējas procesa administrators var iesniegt pieteikumu tiesā, ja viņš uzskata, ka kreditoru noteiktā atalgojuma aprēķina bāze nav pietiekama. Kreditori var iesniegt pieteikumu tiesā, ja viņi uzskata, ka atalgojums ir pārmērīgs.

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Parādu, kas radies pirms maksātspējas, var ieskaitīt pret prasījumu pret kreditoru, kurš radies pirms maksātspējas. Parādu, kas radies pēc maksātspējas, var ieskaitīt pret prasījumu, kurš radies pēc maksātspējas.

6 Kā maksātspējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Lai gan pilnvarnieks fiziskas personas maksātspējas procedūrā pārstāv gan kreditorus, gan parādnieku, pilnvarnieks nepārstāv parādnieku attiecībā uz viņa saistībām. Tāpēc pilnvarnieks, uzņemoties pilnvaras un pārņemot mantu valdījumā, neklūst saistīts ar parādnieka kreditoriem ar saistībām vai līgumiem, kas turpinās pēc maksātspējas procedūras sākuma. Tomēr pilnvarnieks ar kreditoru atļauju var pieņemt līgumu. Tādējādi pilnvarnieks vai nu uzliks saistības tieši kreditoriem (vai tiem, kas devuši atļauju), vai arī pats uzņemsies saistības, saglabājot iespēju vērsties pret kreditoriem ar prasību par zaudējumu atlīdzināšanu. Pilnvarnieks, kurš pieņem līgumu bez kreditoru atļaujas, ir personīgi atbildīgs par saistībām.

Pilnvarnieks var noslēgt līgumu, ja tiek uzskatīts, ka tam būs labvēlīga ietekme uz parādnieka mantas administrēšanu, ja vien līguma pieņemšanu neliedz skaidri noteikti vai izsecināmi līguma noteikumi.

Dažos līgumos pilnvarniekam var nebūt nekas jādara, bet viņš var vienkārši pieprasīt no līguma izrietošo labumu, piemēram, iekasēt maksājumu. Citos līgumos pilnvarnieks var izpildīt saistības un veikt nepieciešamo darbību, jo tādējādi tiks radīts labums mantai.

Ja pilnvarnieks nepieņem līgumu, otra puse var pieprasīt atlīdzināt zaudējumus kā ierindas kreditors maksātspējas procedūrā, izņemot gadījumu, kad otra puse pēc maksātspējas procedūras sākuma ir izbeigusi līgumu vai piekritusi to izbeigt, ja vien līgumā nav īpaša noteikuma.

Pilnvarnieka pilnvaras līgumu slēgšanas jomā fiziskas personas maksātspējas procedūrā ir noteiktas 2016. gada likuma 110. pantā. Pilnvarniekam 28 dienu laikā no brīža, kad ir saņemts rakstveida pieprasījums no jebkuras puses, kas ar parādnieku noslēgusi līgumu, ir jāpieņem attiecīgais līgums vai jāatsakās to pieņemt. 28 dienu periodu var pagarināt, pamatojoties uz šerifa tiesā iesniegtu pieteikumu, ja pilnvarnieks ir Bankrota

administrācija, vai uz Bankrota administrācijai iesniegtu pieteikumu, ja administrācija nav pilnvariece. Šādu perioda pagarināšanas lēmumus var pārskatīt vai pārsūdzēt. Bankrota administrācija var arī pirms lēmuma pieņemšanas vai pārskatīšanas nodot lietu šerifam, lai tas sniegtu norādījumus. Ja pilnvarnieks rakstveidā neatbild uz līgumslēdzēja puses iesniegtu pieprasījumu 28 dienu laikā (vai garākā periodā, ja piemērojams), uzskata, ka pilnvarnieks ir atteicies pieņemt līgumu.

Maksātnespējas procedūras laikā var turpināt saņemt noteiktus pakalpojumus (komunālos, sakaru un IT pakalpojumus, ko uzskata par "būtiskiem"), nesamaksājot kavētus maksājumus, kas maksātnespējas procedūras sākumā vēl nav samaksāti.

Uzņēmuma maksātnespējas gadījumā maksātnespējas procedūras pilnvarotajai personai nav pienākuma izpildīt parādnieka uzņēmuma noslēgtos līgumus. Likvidators var neatzīt neienesīgu līgumu, ar to izbeidzot maksātnespējīgās personas intereses/saistības, kas izriet no līguma (otra līgumslēdzēja puse var maksātnespējas procedūrā pieprasīt atlīdzību par maksātnespējas nodarītajiem zaudējumiem/kaitējumu). Piegādātāji, kas nenodrošina būtiskās piegādes, līdz ar maksātnespējas procedūras sākumu var izbeigt līgumus (ja ar viņiem noslēgtajā līgumā tas ir paredzēts). Par neapmaksātajām precēm/pakalpojumiem iesniedz prasījumu maksātnespējas procedūrā.

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

Saskaņā ar 2016. gada likuma 109. panta 5. punktu fiziskas personas maksātnespējas procedūras pilnvarnieks var ierosināt ar parādnieka mantu saistītu tiesvedību, tajā aizstāvēties vai to turpināt.

Parasti, ja maksātnespējas procedūras sākuma dienā kādam ir prasījums pret parādnieku, viņš šo prasījumu izvērza maksātnespējas procedūrā. Tomēr apstrīdētu parādu nokārtošanai vispiemērotākais veids varētu būt tiesvedība pret parādnieku.

Likvidācijas un administrēšanas procesi rada moratoriju. Pēc šā procesa sākšanas pret uzņēmumu nevar ierosināt tiesvedību bez pilnvarotās personas piekrišanas vai tiesas atļaujas.

CVA gadījumā kreditors, kuram šis līgums ir saistošs, nevar vērsties tiesā, lai atgūtu parādu (jo viņam ir saistošs apstiprinātais līgums). Kreditors, pret kuru saistības radušās pēc līguma apstiprināšanas, var vērsties tiesā, ja viņam nav samaksāts.

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

Parādnieks nevar sākt vai turpināt tiesvedību, ko ir gatavs uzņemt pilnvarnieks. Pilnvarnieks būtu jāinformē par tiesvedību, lai viņš varētu iesaistīties vai aizstāvēties tajā. Tomēr tiesvedība var turpināties, neraugoties uz pilnvarnieka nostāju.

Tiesvedību, kas skar statusu, piemēram, tiesvedību par laulības šķiršanu, var uzņemt parādnieks, pat ja attiecībā uz viņu ir sāta maksātnespējas procedūra. Tiesvedība, kas attiecas uz kompensāciju par sāpēm un ciešanām, kuras radījis miesas bojājums (*solatium*), attiecas uz pusi personīgi, tāpēc pilnvarniekam nav tiesību sākt tiesvedību, tomēr pilnvarnieks var iesniegt tiesā prasību par finansiāliem zaudējumiem (*patrimonial loss*) vai iesaistīties tiesvedībā, kurā tiek pieprasīta kompensācija par sāpēm un ciešanām, ko radījis miesas bojājums, vai arī parādniekam var būt jāziņo pilnvarniekam par tiesvedības rezultātā gūtajiem ieņēmumiem.

Skotijā ir spēkā noteikumus, ar kuru parādniekam ir atļauts paziņot par savu nolūku iesniegt maksātnespējas pieteikumu vai noslēgt trasta līgumu, iesniedzot pieteikumu moratorijam. Viens no moratorija aspektiem ir tas, ka moratorijs parādnieku sešas nedēļas aizsargā no kreditoru veiktām parādu atgūšanas darbībām (*diligence*). Tādējādi šajā posmā pirms maksātnespējas procedūras sākuma var turpināties tiesvedība, bet nav atļauts izpildīt pasludināto spriedumu par parāda atgūšanu.

Likvidācijas un administrēšanas procesi rada moratoriju. Tiesvedību, kas maksātnespējas procedūras sākuma dienā vēl nav pabeigta, nevar turpināt bez pilnvarotās personas piekrišanas vai tiesas atļaujas.

Kreditors, kas ir iesaistīts vēl nepabeigtā tiesvedībā, pēc CVA apstiprināšanas nevar turpināt šādu tiesvedību, jo viņam ir saistoši CVA noteikumi (neatkarīgi no tā, vai kreditors pats ir vai nav balsojis par tā apstiprināšanu).

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

Kreditori var iesaistīties maksātnespējas procedūrā vairākos veidos, tostarp kreditoru sanāksmēs. Pilnvarniekam 60 dienu laikā no maksātnespējas pasludināšanas ir jānolemj, vai jāsasauca likumā paredzētā kreditoru sanāksme. Ja sanākumi notur, klātesošie kreditori var nobalsot par pilnvarnieka nomainīšanu. Ja pilnvarnieks izlemj nesasaukt sanākumi, kreditori sanākumi var pieprasīt, un pilnvarniekam ir pienākums sasaukt sanākumi, ja to pieprasa ne mazāk kā ceturtdaļa (vērtības izteiksmē) kreditoru (šo daļu aprēķina pēc maksājamā parāda kopsummas). Kreditori jebkurā laikā var sasaukt citas sanāksmes. Sanāksme ir jānotur, ja to pieprasa viena desmitdaļa kreditoru pēc skaita vai viena trešdaļa kreditoru pēc vērtības (ko aprēķina pēc maksājamā parāda). Kreditoru sanāksmē var izdot norādījumus pilnvarniekam, bet pilnvarniekam un citiem kreditoriem ir tiesības tos pārsūdzēt šerifa tiesā. Jebkurā kreditoru sanāksmē var ievēlēt komisijas locekļus. Komisijas locekļus var ievēlēt, lai tie sniegtu vispārējas konsultācijas un pārraudzītu bankrota administrēšanu, tostarp revidētu pilnvarnieka pārskatus. Komisijas locekļi ir kreditori vai to pilnvaroti pārstāvji. Ja nevienu komisijas locekli neievēl, šo funkciju pilda Bankrota administrācija.

Pilnvarniekiem ir jāsapagatavo pārskati pirmā gada beigās un pēc tam periodiski līdz maksātnespējas procedūras beigām. Pārskati jārevidē Bankrota administrācijai vai ievēlētiem komisijas locekļiem. Kreditoriem nosūta lēmuma par pilnvarnieka kārtējiem izdevumiem un atalgojumu kopijas. Kreditori var lūgt uzrādīt pārskatus un var pārsūdzēt lēmumu.

Parasts trasta līgums nav saistošs kreditoriem, kamēr viņi nav piekrituši tā noteikumiem, kā rezultātā tas kļūst aizsargāts.

Uzņēmuma maksātnespējas procedūrā kreditori iesaistās, piedaloties kreditoru sanāksmēs un citos lēmumu pieņemšanas procesos. Viņi var arī izveidot komiteju un ievēlēt tās locekļus. Pilnvarotajām personām ir regulāri jāinformē kreditori (reizi 6 vai 12 mēnešos atkarībā no procedūras) par lietas virzību.

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

Pilnvarnieks fiziskas personas maksātnespējas procedūrā administrē maksātnespējas procedūru kreditoru vārdā un ir pilnvarots apzināt un atgūt parādnieka mantu, kuru pilnvarniekam ir tiesības pārņemt savā valdījumā. 2016. gada likuma 109. pantā ir teikts, ka pilnvarnieks, lai atgūtu parādnieka aktīvus, pēc iespējas drīz pēc savas iecelšanas pārņem valdījumā visus parādnieka aktīvus (ievērojot minētā likuma 113. pantu par parādnieka ģimenes mājokli), kurus pilnvarniekam ir tiesības pārņemt savā valdījumā, un jebkurus parādnieka turējumā vai kontrolē esošus dokumentus, kas attiecas uz viņa aktīviem, uzņēmējdarbību vai finanšu lietām. Pilnvarniekam arī jāsapagatavo un jāuztur mantas inventāra saraksts un vērtējums un pēc tam jānosūta inventāra saraksta un vērtējuma kopija Bankrota administrācijai. Pilnvarniekam ir arī tiesības piekļūt visiem dokumentiem, kas ir saistīti ar parādnieka aktīviem, uzņēmējdarbību vai finanšu lietām un ko parādnieks vai kāds cits parādnieka vārdā ir nosūtījis trešai personai, un kas atrodas pie šīs trešās personas, un izgatavot šādu dokumentu kopijas. Ja kāda persona traucē pilnvarnieku, kas īsteno vai cenšas īstenot pilnvaras piekļūt dokumentiem, šerifs pēc pilnvarnieka pieteikuma var uzdot minētajai personai pārtraukt traucēt pilnvarnieku. Pilnvarnieks var arī pieprasīt izsniegt īpašumtiesības apliecinājošu dokumentu vai citu parādnieka dokumentu, neraugoties uz to, ka pret īpašumtiesības apliecinājošu dokumentu vai citu dokumentu ir izvirzīta aizturējuma tiesību pretenzija, bet neskarot aizturējuma tiesību turētāja prioritāti.

Pēc aktīvu atgūšanas pilnvarniekam manta ir jāpārvalda un jārealizē. Saskaņā ar 2016. gada likuma 109. pantu pilnvarnieks pēc iespējas drīz pēc savas iecelšanas apspriežas ar Bankrota administrāciju par savu funkciju izpildi un ar dažiem izņēmumiem ievēro visus vispārīgos vai konkrētos norādījumus, ko tam attiecīgā gadījumā devuši kreditori, šerifs pēc komisijas locekļu pieteikuma vai Bankrota administrācija par to, kā pilnvarniekam būtu jāpilda šīs funkcijas.

Pilnvarnieks var veikt šādas darbības:

- turpināt vai izbeigt parādnieka uzņēmējdarbību,
- sākt vai turpināt tiesvedību par parādnieka mantu vai aizstāvēties šādā tiesvedībā,
- izveidot nodrošinājumu jebkurai mantas daļai,
- ja parādnieka mantā ietilpst tiesības, opcijas vai cita veida pilnvaras, veikt maksājumus vai uzņemties saistības, lai kreditoru labā iegūtu īpašumu, uz kuru attiecas konkrētās tiesības, opcijas vai pilnvaras,
- aizņemties naudu, ciktāl pilnvarniekam tas nepieciešams, lai nosargātu parādnieka mantu, un
- noformēt vai saglabāt apdrošināšanas polises attiecībā uz parādnieka uzņēmējdarbību vai īpašumu.

Pilnvarnieks parādnieka mantu var pārdot vai nu izolē, vai pēc privātas vienošanās.

Ja pārdod daļu parādnieka nekustamā īpašuma, kas kreditoram vai kreditoriem ir piešķirts kā parāda nodrošinājums, un ja nodrošinātā kreditora vai kreditoru tiesībām ir priekšroka pār pilnvarnieka tiesībām, piemēro šādus noteikumus:

- pilnvarnieks šo daļu var pārdot tikai pēc visu šo kreditoru piekrišanas, ja vien viņš neiegūst pietiekami augstu cenu, lai dzēstu visus šos nodrošinājumus,
- kreditoram ir aizliegts rīkoties, lai izmantotu nodrošinājumu attiecībā uz konkrēto daļu, pēc tam, kad pilnvarnieks ir informējis kreditoru, ka viņš plāno šo daļu pārdot, un pilnvarniekam ir aizliegts sākt konkrētās daļas pārdošanas procedūru pēc tam, kad kreditors pilnvarnieku ir informējis, ka viņš plāno sākt attiecīgās daļas pārdošanas procedūru,
- ja pilnvarnieks vai kreditors ir sniedzis paziņojumu (kā norādīts iepriekš), bet ir nepamatoti novilcinājis pārdošanu, tad, ja šerifs to atļāvis, kreditors, kam ir sniegts paziņojums, var izmantot savu nodrošinājumu vai otrā gadījumā pilnvarnieks var pārdot attiecīgo daļu.

Pilnvarnieka uzdevums realizēt parādnieka mantu ietver arī uzdevumu pārdot parādniekam pienākošos parādus ar iespēju piedzīt zaudējumus no mantas vai bez tās.

Pilnvarnieks var pārdot ātrbojīgus produktus, neievērojot dotos norādījumus, ja pilnvarnieks uzskata, ka šādu norādījumu ievērošana negatīvi ietekmēs pārdošanu.

Ja pilnvarnieks vai kāda ar viņu saistīta persona, vai kāds no komisijas locekļiem iegādājas kādu parādnieka mantu saskaņā ar 2016. gada likuma 109. pantu, to uzskata par neatbilstīgu rīcību.

Pilnvarniekam jāievēro 2016. gada likuma 109. panta 7. punkta prasības un viņš var veikt visu, kas pieļauts 109. pantā, tikai tiktāl, ciktāl, viņaprāt, tas dos finansiālu labumu parādnieka mantai un atbilst kreditoru interesēm.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Kreditoru prasījumi maksātnespējas procedūrā Skotijā ir parādi, kuru maksāšanas termiņš maksātnespējas procedūras sākuma datumā parasti jau ir pienācis. Ja parādnieks ir iesniedzis pieteikumu, par maksātnespējas procedūras sākuma dienu uzskata pieteikuma apmierināšanas dienu. Ja maksātnespējas procedūra sāka uz kreditora lūguma pamata, par maksātnespējas procedūras sākuma dienu uzskata dienu, kad izdots pirmais parādnieka izsaukums uz tiesu (*warrant to cite*).

Pilnvarnieka izdevumus un atalgojumu, tā kreditora izdevumus, kas iesniedzis lūgumu par parādnieka maksātnespēju vai piekritis šādam lūgumam, un parādu procentus par laiku no maksātnespējas procedūras sākuma līdz parāda samaksai arī sedz no mantas (ja ir iegūti pietiekami līdzekļi).

Prasījumus, kas radušies pēc maksātnespējas procedūras sākuma, nevar apmierināt. Tāpēc kreditoram, kura prasījums rodas pēc mantas sekvestrēšanas, ir tāds prasījums pret parādnieku, kura dēļ var tikt ierosināta jauna maksātnespējas procedūra. Ir atbilstīgi pret vienu un to pašu parādnieku vienlaikus vērst vairākas maksātnespējas procedūras.

Uzņēmuma maksātnespējas procedūrā var pieteikt visus parādus un saistības, kas uzņēmumam radušās pirms maksātnespējas procedūras sākuma. Var iesniegt prasījumu arī par parādiem, kas maksājami nākotnē, bet par

vērtību, kas diskontēta līdz pašreizējai vērtībai. Saistības, kas radušās noteiktu noziedzīgu darbību rezultātā (piemēram, nelegālā narkotiku tirdzniecībā), administrēšanas vai likvidācijas procesā nav pierādāmas. Saistības, kas radušās pēc procedūras sākuma, uzskata par "izdevumiem". Tiem ir sava samaksas hierarhija, bet pirms naudas sadales kreditoriem tiem visiem jābūt samaksātiem.

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

2016. gada likuma 122. pantā ir izklāstīti noteikumi par prasījumu iesniegšanu fiziskas personas maksātnespējas gadījumā. Lai tiktu atzītas kreditora tiesības (ciktāl ir pieejami līdzekļi) uz dividendi no parādnieka mantas, kreditoram ir jāiesniedz prasījums pilnvarniekam ne vēlāk kā "attiecīgajā dienā". "Attiecīgā diena" ir diena, kad ir pagājušas 120 dienas pēc dienas, kad kreditoram ir paziņots par to, vai pilnvarnieks plāno sasaukt likumā paredzēto sanākumi, vai, ja kreditoram paziņojums netiek sniegts, diena, kad ir pagājušas 120 dienas pēc dienas, kad pilnvarnieks sniedzis kreditoram paziņojumu, ar ko aicina iesniegt prasījumus.

Ja kreditors pilnvarniekam iesniedz prasījumu novēloti (pēc attiecīgās dienas), pilnvarnieks, ievērojot pārskata periodu, var atzīt kreditora tiesības (ja ir pieejami līdzekļi) uz dividendi no parādnieka mantas, ja prasījums ir iesniegts ne vēlāk kā astoņas nedēļas pirms pārskata perioda beigām un ja ir bijuši ārkārtas apstākļi, kuru dēļ nav bijis iespējams prasījumu iesniegt līdz attiecīgajai dienai.

Lai pārliecinātos par kreditora iesniegtā prasījuma derīgumu vai summu, pilnvarnieks var kreditoram pieprasīt iesniegt papildu pierādījumus. Pilnvarnieks var lūgt arī jebkuru citu personu, kas, viņaprāt, var iesniegt attiecīgus pierādījumus, uzrādīt šādus pierādījumus. Ja kreditors vai šī cita persona atsakās vai kavējas to darīt, pilnvarnieks var iesniegt šerifa tiesā pieteikumu rīkojumam, ar ko pieprasa kreditoram vai šai citai personai ierasties uz privātu iztaujāšanu pie šerifa.

Kreditora prasījumi jāiesniedz noteiktā formā, kas aprakstīta 2016. gada Bankrota noteikumos (Skotija).

Uzņēmuma maksātnespējas gadījumā kreditori var prasījumu (parāda pierādījumu) iesniegt jebkurā procedūras brīdī. Lai varētu balsot sanāsmē (vai citā lēmumu pieņemšanas procedūrā) vai saņemt sadalītās mantas daļu, ir jābūt iesniegtam prasījumam. Administrēšanas vai likvidācijas procedūrā, kurā paredzēta mantas sadale, pilnvarotā persona nosūta visiem kreditoriem, kam vēl jāpierāda savi prasījumi, rakstveida paziņojumu, ka tiks sadalīta manta un ka viņi tiek aicināti iesniegt prasījumus, un šajā paziņojumā norāda pēdējo datumu, līdz kuram to var izdarīt, lai viņu prasījumi tiktu ņemti vērā mantas sadalē. Pilnvarotā persona var izskatīt arī prasījumus, kas iesniegti pēc minētā datuma, bet viņai tas nav obligāti jādara. Ja likvidāciju veic tiesa, ir jāiesniedz standarta veidlapa, lai pierādītu parādus. Nevienā citā procedūrā nav standarta veidlapas, tomēr šo citu procedūru tiesiskajā regulējumā ir norādīts, kas ir jāiekļauj pierādījumā, kuru iesniedz saistībā ar mantas sadalīšanu. Ja kreditors neiesniedz prasījumu laikus, viņš nevar iejaukties mantas sadalīšanā.

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Fiziskas personas maksātnespējas procedūrā mantas sadalē ievēro šādu prioritāro secību:

1. parādnieka mantas administrēšanā iesaistītā pagaidu pilnvarnieka izdevumi un atalgojums;
2. parādnieka mantas administrēšanā iesaistītā pilnvarnieka izdevumi un atalgojums;
3. ja parādnieks ir miris, radušies mirēja aprūpes un bērnu izdevumi saprātīgā apjomā un mirušās personas mantas administrēšanā radušies izdevumi saprātīgā apjomā;
4. saprātīgi izdevumi, kas radušies kreditoram, kurš iesniedzis lūgumu par parādnieka maksātnespēju vai piekritis parādnieka pieteikumam par parādnieka maksātnespēju;
5. parastie prioritārie parādi (izņemot procentus, kas par tiem radušies līdz maksātnespējas procedūras sākuma dienai);
6. sekundārie prioritārie parādi (izņemot procentus, kas par tiem radušies līdz maksātnespējas procedūras sākuma dienai);
7. parastie parādi;
8. likumiskie procenti, kas radušies par parastajiem prioritārajiem parādiem, sekundārajiem prioritārajiem parādiem un parastajiem parādiem laikā no maksātnespējas procedūras sākuma dienas līdz parāda

samaksas dienai; un
9. atliktais parāds.

Pārpalikums, kas palicis pēc pilnīgas visu parādu samaksas, pāriet atpakaļ parādniekam vai viņa mantiniekiem vai juridiskajiem tiesību pārņēmējiem.

Daži prasījumi, kas izriet no nodarbinātības, tiek uzskatīti par prioritāriem un ir samaksājami pēc procedūras izdevumu segšanas, bet pirms mainīga nodrošinājuma turētāju un nenodrošināto kreditoru prasījumu apmierināšanas.

14 Kādi ir maksātnespējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierizlīgumu)?

Maksātnespējas procedūru parasti uzskata par noslēgtu, kad administrēšana ir pabeigta un pilnvarnieks ir samaksājis kreditoriem visas dividendes, pabeidzis visus pārskatus un ir atbrīvots no pilnvarnieka pienākumu pildīšanas. Tomēr Skotijas judikatūrā ir atzīts, ka maksātnespējas procedūra var turpināties pat tad, ja parādnieka parādi ir dzēsti un pilnvarnieks ir atbrīvots no savu pienākumu pildīšanas. Tas ir tāpēc, ka procesu var atjaunot ar pieteikumu tiesai vai tagad dažos apstākļos arī ar pieteikumu Bankrota administrācijai.

Maksātnespējas procedūras noslēgšanas sekas saskaņā ar 2016. gada likuma 145. pantu ir tādas, ka parādnieks Apvienotajā Karalistē ir atbrīvots no visiem parādiem un saistībām, par kuriem viņš bija atbildīgs maksātnespējas procedūras sākuma dienā. Tādējādi kreditori vairs nevar prasīt šo parādu samaksu. Tomēr ir arī izņēmumi: parādnieks nav atbrīvots no pienākuma samaksāt soda naudu, kas noteikta miertiesā (vai apgabaltiesā), saistībām, kas tam noteiktas ar kompensācijas rīkojumu 1995. gada Kriminālprocesa likuma (Skotija) ("1995. gada likums") 249. panta nozīmē, saistībām, ar kurām tiek zaudēta naudas summa, kas iemaksāta tiesā saskaņā ar 1995. gada likuma 24. panta 6. punktu, saistībām, kas radušās krāpšanas vai uzticības laušanas dēļ, pienākuma maksāt uzturlīdzekļus vai uzturnaudu saskaņā ar kādu tiesību aktu vai tiesību normu vai maksāt periodisku pabalstu, kas maksājams pēc laulības šķiršanas saskaņā ar tiesas rīkojumu vai pienākumu, ar noteikumu, ka tie nav uzturlīdzekļi vai periodisks pabalsts, ko varētu iekļaut kreditora prasījuma summā, vai uzturlīdzekļi 1991. gada Likuma par uzturlīdzekļiem bērniem ("1991. gada likums") nozīmē, kurus par kādu periodu līdz sekvestrēšanas dienai nav samaksājusi persona, kam tie bija jāsamaksā, vai darba devējs, kurš tos atskaitījis vai kuram tie bija jāatskaita saskaņā ar 1991. gada likuma 31. panta 5. punktu.

Trasta līguma darbības beigās parādnieku atbrīvo no visiem trasta līgumā paredzētajiem parādiem ar noteikumu, ka viņa pilnvarnieks uzskata, ka viņš ir izpildījis savas trasta līgumā paredzētās saistības.

Noteikums par mierizlīgumu Skotijā tika atcelts attiecībā uz maksātnespējas lūgumiem, kas iesniegti pēc 2015. gada 1. aprīļa, saskaņā ar 2014. gada Bankrota un parādu konsultāciju likuma (Skotija) 18. pantu.

Ir detalizēti procesuālie noteikumi par to, kā izbeigt un noslēgt visas uzņēmuma maksātnespējas procedūras, gan likvidācijas, gan reorganizācijas procedūru.

Reorganizācijas plāni nav jāapstiprina tiesai, tomēr neapmierinātā puse var iesniegt pieteikumu tiesā, ja tā uzskata, ka tās intereses ir nepamatoti aizskartas.

Kreditori sniedz savu piekrišanu par priekšlikumiem, ko iesniedzis parādnieks (CVA gadījumā; jāsaņem piekrišana no 75 % pēc vērtības) vai maksātnespējas procedūras pilnvarotā persona (administrēšanas gadījumā; vienkāršs balsu vairākums vai visu nodrošināto un lielākās daļas prioritāro kreditoru apstiprinājums gadījumos, kad nenodrošināto kreditoru prasības, visticamāk, netiks apmierinātas).

CVA gadījumā, kad tas tiek apstiprināts, šis noregulējums kļūst saistošs visiem nenodrošinātajiem kreditoriem, kam bija tiesības balsot par priekšlikumiem.

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

Pēc maksātnespējas procedūras noslēgšanas kreditori var pārsūdzēt to, kā pilnvarnieks sadalījis mantu, un viņiem ir arī tiesības iesniegt pieteikumu procedūras atsākšanai un atjaunošanai.

Papildus tam, kā jau aprakstīts iepriekš, lai gan maksātnespējas procedūras noslēgšana un parādnieka atbrīvošana no saistībām parasti nozīmē, ka parādnieks Apvienotajā Karalistē ir atbrīvots no visiem parādiem un saistībām, kas viņam bija maksātnespējas procedūras sākuma dienā, ir izņēmumi. Tāpēc kreditoriem joprojām var būt tiesības censties atgūt šos konkrētos izņēmuma parādus, pat ja maksātnespējas procedūra ir noslēgta.

Kreditori var arī pieprasīt viņiem iedalītos (bet viņu bankas kontā vēl neiemaksātos) līdzekļus pēc procedūras noslēgšanas.

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumi būtu jāsedz ar līdzekļiem, kas iegūti no mantas. Tomēr, ja nepietiek līdzekļu procedūras izmaksu un izdevumu segšanai un pilnvarnieks ir Bankrota administrācija, šīs izmaksas sedz valsts kase. Ja pilnvarnieks ir maksātnespējas procesa administrators, nevis Bankrota administrācija, pilnvarnieks var lūgt kreditoru, kas iesniedzis lūgumu, nodrošināt trūkstošos līdzekļus gadījumā, ja ar iegūtajiem līdzekļiem nepietiek, lai segtu procedūras izmaksas un izdevumus. Izmaksas un izdevumi ir jāsedz (ar realizācijā iegūtajiem līdzekļiem) pirms līdzekļu atdošanas kreditoriem.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

Atsavināšanu bez atlīdzības vai par pārāk mazu atlīdzību (*gratuitous alienation*), negodīgas prioritātes un citus krāpnieciskus darījumus var apstrīdēt saskaņā ar vispārīgajām tiesībām un atbilstīgi 2016. gada likuma 98. panta 11. punktam un 99. panta 8. punktam.

Atsavināšanu, par kuru parādnieks nav saņēmis nekādu vai ir saņēmis pārāk mazu atlīdzību, var apstrīdēt jebkurš kreditors, kurš ir kreditors tāpēc, ka tam pienākas parāds, kas radies maksātnespējas procedūras sākuma dienā vai pirms tās, vai pirms trasta līguma piešķiršanas, vai pirms parādnieka nāves. To var apstrīdēt arī pilnvarnieks, pilnvarnieks, kas rīkojas saskaņā ar trasta līgumu, vai attiecīgā gadījumā tiesas ieceltais īpašuma administrators.

Atsavināšanu, par kuru parādnieks nav saņēmis nekādu vai ir saņēmis pārāk mazu atlīdzību, var apstrīdēt, ja atsavināšanas rezultātā kāds parādnieka īpašums ir nodots citam vai parādnieks ir atbrīvojies vai atteicies no kāda prasījuma vai tiesībām un ir radušās kādas no šīm sekām:

- parādnieka manta ir kļuvusi par maksātnespējīga parādnieka mantu (izņemot gadījumu, kad tas noticis pēc parādnieka nāves, ja parādnieks ir fiziska persona), vai
- parādnieks ir piešķīris trasta līgumu, kas ir kļuvis par aizsargātu trasta līgumu, vai
- parādnieks ir miris, un 12 mēnešu laikā pēc viņa nāves viņa manta ir kļuvusi par maksātnespējīga parādnieka mantu, vai
- parādnieks ir miris, un minēto 12 mēnešu laikā saskaņā ar 1889. gada Tiesas iecelto īpašuma administratoru likuma (Skotija) 11.A pantu tiesa ir iecēlusi īpašuma administratoru parādnieka mantas administrēšanai, un parādnieka nāves dienā manta bija absolūti maksātnespējīga parādnieka manta, un
- atsavināšana notikusi attiecīgā dienā.

Atsavināšanas diena ir diena, kurā atsavināšana stājas pilnīgā spēkā, un "attiecīga diena", ja no atsavināšanas labumu gūst:

- ar parādnieku saistīta persona, ir diena, kas pienākusi ne agrāk kā piecus gadus pirms maksātnespējas procedūras sākuma dienas, trasta līguma piešķiršanas vai attiecīgā gadījumā parādnieka nāves,
- jebkura cita persona, ir diena, kas pienākusi ne agrāk kā divus gadus pirms minētās dienas.

Apstrīdēšanas gadījumā tiesa izdod lēmumu par dokumenta atcelšanu vai īpašuma atjaunošanu parādnieka mantā tādā apmērā, cik tas nepieciešams, vai citu veidu atlīdzināšanu, bet tiesa neizdod šādu lēmumu, ja persona, kas cenšas aizstāvēt atsavināšanu, pierāda, ka:

- uzreiz pēc atsavināšanas vai vēlāk parādnieka aktīvi bijuši lielāki par viņa saistībām vai
- manta atsavināta par pietiekamu pretapmierinājumu, vai
- atsavinātā manta bijusi:

- dāvana dzimšanas dienā, Ziemassvētkos vai citā ierastā gadījumā vai
- labdarības nolūkā ar parādnieku nesaistītai personai uzdāvināta dāvana,

ko, ņemot vērā visus apstākļus, parādniekam bija pamatots iemesls dāvināt, neskarot tiesības, kas iegūtas labticīgi un par pretvērtību no atsavinātās mantas saņēmēja vai ar tā starpniecību.

Parādnieka piešķirtu negodīgu prioritāti var apstrīdēt saskaņā ar likumu. Apstrīdēt var kreditors, kurš ir kreditors tāpēc, ka tam pienākas parāds, kas radies maksātnespējas procedūras sākuma dienā, aizsargāta trasta līguma piešķiršanas dienā vai parādnieka nāves dienā vai pirms kāda no šiem notikumiem. Apstrīdēt var arī pilnvarnieks, kas rīkojas saskaņā ar aizsargātu trasta līgumu, vai tiesas iecelts īpašuma administrators. Darījumam jābūt tādām, kas radījis prioritāti kādam kreditoram uz kreditoru kopuma rēķina, un šai prioritātei jābūt radītai ne agrāk kā 6 mēnešus pirms maksātnespējas procedūras sākuma dienas, dienas, kurā parādnieks piešķīris trasta līgumu, kas kļuvis par aizsargātu trasta līgumu, vai parādnieka nāves dienas, ja 12 mēnešu laikā pēc nāves manta kļūst par maksātnespējīga parādnieka mantu vai tiesa ieceļ īpašuma administratoru. Tomēr darījumu nevar apstrīdēt, ja tas veikts parastajā tirdzniecības vai uzņēmējdarbības gaitā, ja tas ir bijis naudas maksājums par parādu, kura samaksas termiņš bija pienācis brīdī, kad tas tika samaksāts (ja vien darījums nav veikts uz aizliegtas vienošanās pamata, lai kaitētu kreditoru kopumam), ja tas bijis darījums, kurā puses bija uzņēmušās savstarpējas saistības (neatkarīgi no tā, vai puses savas attiecīgās saistības izpilda vienlaikus vai atšķirīgos laikos), ja vien darījums nav veikts uz aizliegtas vienošanās pamata, vai ja ar to parādnieks personai, kurai izsniegta pavēle par aresta uzlikšanu parādnieka mantai, kas atrodas pie viņas, vai naudas summām, kas pienākas parādniekam (*arrestee*), piešķīris pilnvarojumu izmaksāt arestētos līdzekļus vai to daļu kreditoram, pēc kura prasības tiesa izdevusi pavēli par aresta uzlikšanu parādnieka īpašumam, kas atrodas pie trešās personas, vai naudas summām, ko parādniekam pienākas saņemt no trešās personas (*arrestee*), ja ir izdots lēmums par samaksu vai pavēle par paātrināto parāda atgūšanu (*summary diligence*) un ja arests mantai ir uzlikts pirms lēmuma vai pavēles izdošanas — kamēr tiesvedība vēl turpinās (*arrestment on the dependence*) — vai pēc lēmuma vai pavēles izdošanas, to izpildot (*arrestment in execution*). Ja tiesa apstrīdēšanas gadījumā iebildumu apmierina, tā izdod lēmumu par dokumenta atcelšanu vai īpašuma atjaunošanu parādnieka mantā tādā apmērā, cik tas nepieciešams, vai citu veidu atlīdzināšanu ar noteikumu, ka tas neskar tiesības, kas iegūtas labticīgi un par pretvērtību no kreditora, kam tika radīta prioritāte, vai ar tā starpniecību.

Uzņēmuma maksātnespējas gadījumā, ja uzņēmums ir radījis priekšrocību konkrētam kreditoram neilgu laiku pirms oficiālas maksātnespējas procedūras vai ir noslēdzis darījumu par pazeminātu vērtību, pilnvarotā persona var vērsties tiesā pret saņēmēju. Tiesa, pamatojoties uz likvidācijas vai administrēšanas procedūras pilnvarotās personas pieteikumu, var anulēt viena vai otra veida darījumu un uzdot saņēmējam atjaunot stāvokli līdz tādām, kāds būtu bijis, ja darījums nebūtu noticis.

Prasībām par prioritāru maksājumu anulēšanu jāattiecas uz darījumiem, kas notikuši sešu mēnešu periodā pirms administratora iecelšanas vai likvidācijas sākšanas vai divu gadu periodā, ja prioritārais maksājums veikts ar parādnieku saistītai personai.

Prasībām par tādu darījumu atcelšanu, kas veikti par pazeminātu vērtību, jāattiecas uz darījumiem, kas veikti divu gadu periodā līdz minētajiem notikumiem.

Administrēšanas vai likvidācijas procedūrā vai brīvprātīgajā noregulējumā pilnvarotā persona var iesniegt tiesā pieteikumu rīkojumam, ar ko tiek atcelts darījumus, ar kuru ir apkrāpti kreditori. Šādu pieteikumu ar tiesas atļauju var iesniegt arī darījumā cietušais.

Administrēšanas un likvidācijas procedūrā pilnvarotā persona var arī vērsties tiesā, prasot zaudējumu atlīdzību no uzņēmuma vadītājiem, kas iesaistījušies tirdzniecībā, zinādami par maksātnespēju un tādējādi radīdami papildu zaudējumus kreditoriem, krāpnieciskā tirdzniecībā vai nepareizi izmantojuši pilnvaras.

Ja tiesai iesniedz lūgumu par likvidāciju, īpašuma atsavināšanai, kas notikusi pēc lūguma iesniegšanas, nav juridiska spēka, ja vien tiesa nelemj citādi.

tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.